

üniversite sonrası yerbilimleri eğitim ocağı MTA

Prof.Dr.Taner ÜNLÜ
Jeoloji Mühendisi

MTA Enstitüsü 1935 yılında yüce önder Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda, Türkiye'de bulunan yeraltı servetlerinin ortaya konulup, değerlendirilmesi amacıyla kurulmuştur.

Bu amaç doğrultusunda çalışmalarına başlayan enstitü, zaman içinde yer bilimciler için bir üniversite üstü araştırma merkezi görevini de üstlenmiş ve tüm doğa bilimciler için, eğitimlerini tamamlarken stajlarını yaptıkları, eğitimlerini bitirdikten sonra ise mesleki bilgi ve görevlerini geliştirdikleri bir eğitim merkezi şekline dönüşmüştür. Burada ustaçırak ilişkisinin işletilmesinin anlamı çok yoğun olmuştur.

22 Haziran 2006 tarihinde 71.yılına ulaşan MTA, Doğa bilimcilerin her daldaki uzmanlarının yer aldığı, dünyadaki seçkin örneklerden birisi biçimine ulaşmıştır. Bu bağlamda, tüm Türkiye üniversitelerinde görev alan yer bilimi öğretim üyelerinin %90-95'inin MTA kökenli olmaları bu işlevsel yapının bir sonucudur. Bu noktada kurulduğu günden beri yüzlerce elemanını yurt dışında bilgi ve görgü artırmak, yüksek lisans ve doktora yaptırtmak ve/veya ortak projeleri birlikte işletmek gibi bilgi transferi bağlamında da çok önemli bir amacı görev edinmiştir.

Ancak, daha sonraları Genel Müdürlük haline dönüştürülen Enstitü, son 25 yılda ülkede uygulanan sosyo-ekonomik politikalar nedeniyle yukarıdaki işlevini büyük ölçüde kaybederken, gerek yasalar ve kanunlarda karşılaşılan çarpıklıklar, gerekse de yeni eleman alımındaki periyodik boşluklar ve yönetsel zafiyetlerden dolayı kuruluşun bugünkü şekline dönüşmesini, daha denli araştırma merkezli yapısından, rutin işleri üstlenen karakterini ön plana çıkarmıştır.

MTA Genel Müdürlüğü politik ikilemlerin dışında bırakılması gereken, bir üniversite gibi temelinde bilimin ağırlıkta olabileceği bir yapılanma ile gerek kuruluşundaki, gerekse de dünyada ender görülen örnekleriyle birlikteliğini sürdürülebilir.

Çok önemli bir başka nokta ise MTA'nın kesinlikle maddi kar düşüncesi ile çalışmalarını şekillendirmemesidir. Unutulmamalıdır ki, MTA dokümantasyon, derleme ve kütüphane birimlerinde, tamamen MTA'lılar tarafından üretilmiş birçok eser, parasal anlamın ötesinde çok büyük bilimsel anlam taşımakta, zaman içerisinde bu bilimsel birikimin ekonomiye yansıtacağı da unutulmamalıdır. Bu arada MTA Dergisi ve Müzesinin de yerbilimleri dünyasına ve ülkeye önemli katkılar yaptığı da yadsınmaz bir gerçekliktir.

Tüm bu sunum ve birikimlerin daha yüksek bir ivme ile şekillendirilebilmesinin, MTA Genel Müdürlüğü'nün isminin eskiden olduğu gibi MTA Enstitüsü'ne dönüştürülmesi ve işlevlerinin de bu bağlamda yeniden yönlendirilmesi ile mümkün olacağını vurgulamak 17 yıl MTA'ya hizmet vermiş, 17 yıl da Üniversitede görev yapmış eski bir MTA'lı olarak sorumluluk anlayışımdır. Sonuçta, çözümü "MTA'nın enstitü adı altında çalışmalarını sürdürdüğü önemli bir dilime imzasını atan değerli büyüğümüz eski Genel Müdürümüz ve Hocamız Doç.Dr.Sadrettin ALPAN, zamanındaki MTA'nın misyon ve vizyonuna bakmak, ve bu tümceleri günümüz koşullarının bilim ve teknolojisine adapte ederek bir kez daha yorumlamak, ulaşılması en kolay iletişim biçimi olarak" şekillendirecektir.

Bu çalışmaların özgünleşmesi durumunda ise, hedefte "MTA Yerbilimleri Üniversitesi" dahi hayal olmayacaktır.